

CONAS A CHINNTIÚ GO BHFUIL DO CHUID UISCE ÓIL SÁBHÁILTE

COTHABHÁIL DO CHÓRAIS FUIOLLUISCE

Ná gabh isteach i gcóras cóireála choíche toisc go bhféadfadh sé gáis nimhiúla a d'fhéadfadh tú a mharú i gceann nóiméad a scaoileadh.

- Déan an córas a sheirbhísiú de réir threoracha an déantóra, agus faigh bailitheoir dramhaíola ceadaithe lena phumpáil amach ar bhonn rialta.
- Ná cuir gréisc, iomarca tuarthóra nó ceimiceán, bia, earraí aon uaire (m.sh. clúidíní) agus uisce fearthainne i do chóras.
- Déan cinnte go bhfuil gach clúdach dúnphoill daingean.
- Déan cinnte gach taifead um obair sheirbhísithe nó sloda a bhaint a choinneáil.

DÉAN DO SHOLÁTHAR UISCE ÓIL A THÁSTÁIL

- Coinnigh cuimhne nach n-athraíonn éilliú blas, boladh nó dath do chuid uisce i gcónaí.
- Faigh do thobar nó do sholáthar príobháideach uisce tástáilte, go háirithe i ndiaidh báistí troime, lena chinntiú go bhfuil do chuid uisce óil sábháilte.
- Tá sé inmholtas uisce tobair a fháil tástáilte uair amháin sa bhliain d'éilliú baictéarach agus uair amháin gach trí bliana d'éilliú ceimiceach.
- Más mian leat comhairle ar bith a fháil maidir le d'uisce tobair a fháil tástáilte, déan teagmháil le d'údarás áitiúil nó Oifigeach Sláinte Chomhshaoil FSS.
- Déan cinnte do chuid taifead ar fad ar thástáil tobair a choinneáil.

TUILLEADH EOLAIS

- Déan cinnte i gcónaí má bhíonn oibreacha á ndéanamh ar do chóras mar thoradh ar iniúchadh nó ar chuma eile go n-úsáidfear conraitheoir creidiúnach agus inniúil.
- D'fhéadfadh d'údarás áitiúil d'umar seipteach nó DWWTS eile a roghnú lena iniúchadh. Is féidir leat tuilleadh eolais a fháil faoi sin ón mbileog dar teideal "Cad le Bheith ag Súil leis ó Iniúchadh ar Umar Seipteach" (ar fáil ó láithreán Gréasáin d'údarais áitiúil nó www.protectourwater.ie).
- Le tuilleadh eolais a fháil ar an dóigh le do DWWTS a chothabháil agus a oibriú mar is ceart féach an bhileog dar teideal "An Méid is Gá a Bheith ar Eolas Agat faoi d'Umar Seipteach" (ar fáil ó láithreán Gréasáin d'údarais áitiúil nó www.protectourwater.ie).
- Chun tuilleadh eolais a fháil faoi cheann ar bith de na ceistanna sna bileoga sin déan teagmháil le d'údarás áitiúil nó www.epa.ie.

Comhshaoil, Pobal agus Rialtas Áitiúil
Environment, Community and Local Government

Environmental Protection Agency
An Gníomhaireacht um Oidhreachtaí Comhshaoil

Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte
Health Service Executive

AN BHFUIL DO THOBAR IMBAOL AG D'UMAR SEIPTEACH?

LUACH AN UISCE

- Tá uisce glan agus sácháilte riachtanach don dea-shláinte, rathúnas eacnamaíoch agus leas an chomhshaoil.
- Ólaimid uisce agus tá sé de dhíth orainn lenár mbia a fhás, úsáidimid é inár dtithe le haghaidh cócaireachta agus glanta.
- Tá ár gcáilíocht bheatha nasctha le flúirse d'uisce glan, neamh-éillithe.

AN RIOSCA

- Braitheann thart ar thríán de na tithe ar fad (500,000) in Éirinn ar chóras cóireála fuíolluisce tís (DWWTS) chun a bhfuíolluisce a bhailiú, a chóireáil agus a dhiúscairt. Is cineál amháin DWWTS iad umair sheipteacha.
- Nuair nach ndéantar iad a dhearadh nó a oibriú mar is ceart tá an dainséir ann, go n-éilleoidh umair sheipteacha tís ár dtoibreacha uisce nó ár bhfoinsí uisce.
- Is féidir le huisce éillithe ó umair sheipteacha pataiginí (baictéir/frídíní/frídí) agus ceimiceáin dhochracha a iompar a d'fhéadfadh tinneas tromchúiseach a bheith mar thoradh orthu nó a d'fhéadfadh damáiste a dhéanamh don chomhshaoil.
- Ní hé trí DWWTS amháin a ndéantar toibreacha tís nó foinsí screamhuisce a éilliú. I measc na bhfoinsí féideartha eile éilliúcháin tá:
 - Aoileach/sciodar
 - Faeces ó ainmhithe feirme/peataí
 - Leasacháin, lotnaidicídí agus dipeanna coarach
 - Rith ó áitribh thionsclaíocha, ó cheardlanna nó ó mhianaigh/chairéil
 - Píobair luaidhe

FOINSÍ ÉILLIÚCHÁIN

- Tá roinnt truaileán i bhfuíolluisce tís a d'fhéadfadh fadhbanna sláinte agus comhshaoil a bheith mar thoradh orthu.
- Tá riosca faoi leith ag baint le soláthairtí uisce toibreacha príobháideacha toisc go mbraitheann siad ar cháilíocht mhaith uisce ag teacht díreach ón talamh.

PATAIGINÍ MHIOCRÓBACHA (BAICTÉIR/FRÍDÍNÍ)

- Tá táirgí salachar duine i bhfuíolluisce tís, lena n-áirítear faeces daonna. D'fhéadfadh baictéir, víris agus/nó seadán is cúis le galar a bheith sa diúscairt ón DWWTS, amhail:
 - *E.coli véaraicíteatocsaigineach (VTEC)*: Drochchineál *E. coli* a d'fhéadfadh foirm an-tromchúiseach d'ionfhabhtú gastristéigeach na putóige sa duine a bheith mar thoradh air.
 - *Criptespoirídiam*: Seadán a fhaightear i bhfaeces an duine agus ainmhithe. Is bagairt faoi leith é do dhaoine a bhfuil a gcóras imdhíonachta lagaithe ag tinnis eile (amhail ailse) nó ag cógais áirithe.
- Áirítear daoine scothaosta orthu siúd atá i mbaol go mór do ghalair thógálacha mar thoradh ar uisce óil éillithe, páistí an-óga, mná atá ag iompar, daoine tinne, agus cuairteoirí nó aionna a d'fhéadfadh níos lú imdhíonachta a bheith acu i gcoinne na bpataiginí éagsúla a fhaightear san uisce.

ÉILLIÚ CEIMICEACH

- Má shruthlaíonn tú ceimiceáin tí, peitreal, ola, lotnaidicídí, luibhicídí, oibreán frithreo, péint, srl. isteach i d'umar seipteach d'fhéadfadh sé do sholáthar uisce óil a éilliú nó damáiste a dhéanamh don chomhshaoil.
- Fosfar: Is foinsí tí fosfair iad salachar duine, glantach níocháin agus táirgí glantacháin. Tarlaíonn blás algach i lochanna de bharr fosfair bhreise agus maraíonn sé éisc in aibhneacha.
- Nítrigin: Is foinsí tí nítríne iad salachar duine, ullmhú bia, níochán sláinteachais, agus táirgí glantacháin. D'fhéadfadh uisce ina bhfuil a lán nítrigine drochéifeacht a bheith aige ar an mbeatha i bhfionnuisce uisceach, agus d'fhéadfadh sé a bheith ina chúis le buarthaí sláinte eile.

SLODA FUIOLLUISCE

- Socraíonn ábhar soladach agus fásann sé suas laistigh de na humair shocraithe DWWTS.
- Tá líon suntasach pataiginí agus cothaitheach i sloda ó DWWTS – tá sé rithábachtach go ndéantar é a bhainistiú go héifeachtúil ionas nach mbeidh an sloda ina riosca do shláinte an duine agus don chomhshaoil.
- Ní mór do bhailitheoirí fuill ceadaithe sloda fuíolluisce tí a bhaint amach as an umar ar bhonn tréimhsiúil.